

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

Punct. I. Quibus principiis innitatur syllogistica constructio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

CONTROVERSIA IV.

De structura syllogistica.

PUNCTUM I.

Quibus principiis innitatur syllogistica constructio.

Is syllogistica talis est, ut ea quis teneatur, premis-
sis semel concessis consequentiam inuitabiliter ad-
mittere, & verum esse consequens fateri. De hac vi
syllogistica rogamus modo, cui innitatur principio, quod-
ve illius sit fundamentum.

Dicendum est vim syllogisticam inniti huic principio,
Quae sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se. Probatur con-
clusio ex modo, quo termini disponendi sunt in syllogis-
mo, quem Punct. 3. explicabo, hic enim talis est, ut prius
extremitates, quas in consequenti coniungit, in premis-
sis cum alio tertio, cum medio videlicet coniunxerit, ita
ut ex eo inter se conueniant per identitatem, quia per
identitatem vni tertio conueniunt, & dum haec identitas
vni tertio non praecesserit respectu utriusque extremitatis,
nullo modo liceat inferri extremorum identitas. Secundo
quia si aliis principiis inniteretur, his esset, *Dici de omni,*
Dici de nullo. hoc est, quidquid affirmatur de superiori, af-
firmatur de inferiori sub illo contento; & quidquid ne-
gatur de superiori, negatur de inferiori, quod sub illo con-
tinetur. Sed haec principia totum suum robur desumunt
ex alio principio, *Quae sunt eadem vni tertio, sunt eadem in-
ter se*: ergo huic primo innititur tota forma syllogistica.
Minorem probo; ideo quidquid praedicatur de superiori,
praedicatur de inferiori, quia inferius secundum se totum
identificatur cum superiori, unde cum inferius & ratio
illa, quae de superiori praedicatur, huic tertio identificetur,
necessario debent inter se identificari. Vis autem illius
principij haec est: *Quidquid negatur de superiori, debet negari
de illo, quod cum ipso est identificatum.* Sed inferius est
identificatum cum ipso superiori: ergo quidquid negatur
de superiori debet negari de inferiori.

Confirmatur. Ad hoc ut ex hoc principio, Omnis ho-
mo est animal, inferatur Petrum esse animal, debet sup-
poni alia praemissa, Petrus est homo, ex vi cuius Petrus
identificatur cum homine, cum quo fuit identificatum animal
in propositione vniuersali: ergo principia vniuer-
salia, seu vniuersales propositiones non immediate infe-
runt inferioribus conuenire rationem, quae de illorum sub-
iecto praedicatur, quousque haec inferiora cum eodem sub-
iecto identificata cognoscantur: ergo nihil inferitur ex vi
horum principiorum sine identitate vni tertio.

Ultimo haec est recta illatio & perfectissimus syllogis-
mus, Hic homo currit, Petrus est hic homo: ergo Petrus
currit, in qua partem non habent illa principia, *Dici de
omni, dici de nullo*: ergo non illis innititur vis argumen-
tationis, seu syllogismi, sed huic principio, *Quae sunt eadem,*
&c. quod hic reperitur.

Obiicies: Hoc principium, *Quae sunt eadem,* &c. non
habet locum in diuinis: ergo non consistit in illo vis
syllogistica, quae in humanis, & diuinis constans esse de-
bet. Antecedens probo: Haec propositiones sunt verae,
Pater est Deus. Filius est Deus, & non licet inferre: ergo
Pater est Filius: ergo non ea quae identificantur vni
tertio, identificantur inter se. Respondeo hanc difficulta-
tem in omnium opinione eundem habere locum, quia in
creatis syllogismus expositiorius constans terminis singu-
laribus vim habet, & tantum huic innititur principio.
Secundo quia, ut dicebam, ideo de inferioribus dicitur,
quidquid dicitur de superiori, quia inferiora sunt identi-
ficata cum superiori, in diuinis autem non quidquid dicitur
de natura diuina, dicitur de Paternitate, aut Filiatione,
quae cum natura identificantur. Rursus principium
illud, *Quae sunt eadem vni tertio,* &c. vim habet in diuinis
respectu predicatorum, quae notionalia non sunt: ergo
hoc principium ex se fundamentum est formae syllogisti-
cae. Quod autem in diuinis non possint redargui prin-

Franc. de Cuiedo, Philosoph. Tom. I.

cipia illa, *Dici de omni,* & *Dici de nullo,* ideo est, quia
in diuinis non est omne, neque nullum, quae dicunt pra-
dicata vniuersalia, quae in inferiora multiplicentur, na-
tura autem diuina, est in tribus personis reperiatur, ea-
dem est in omnibus absque vlla naturarum multiplicatio-
ne. Cur vero principium hoc, *Quae sunt eadem,* &c. in
diuinis locum non habeat respectu notionalium tractent
Theologi, ex quibus nonnulli ad distinctionem rationis;
alij ad distinctionem virtutalem; alij ad identitatem in-
adequatam naturae cum quolibet praedicato notionali, si-
quidem cum aliis etiam identificatur; alij ad nostrum
conciipiendi modum recurrunt, cui difficultati modo su-
perfedeo, quia nimis abs re esset in Summulis difficilli-
mum Trinitatis mysterium explicasse.

PUNCTUM II.

De eductur nonnulla corollaria ex doctrina tradita.

Ex dictis primò infero, omnem argumentationem de-
bere constare tribus propositionibus, & tribus tan-
tum terminis, quorum duo in duabus prioribus cum ter-
tio identificentur, ut ex hac identitate, ipsorum identitas
in conclusione inferatur, totum enim negotium syllogis-
ticum in eo consistit, ut illa, quae in praemissis cum medio
identificata significantur, in consequentia inter se identi-
ficata significantur iuxta principium traditum, *Quae sunt
eadem,* &c. Hinc fit omnem argumentationem ad syllo-
gismum reduci; Enthymema enim vim habet ratione
propositionis alius, quae subicitur, cum enim dicimus,
Omnis homo est animal: ergo Petrus est animal, subintelligi-
mus minorem propositionem, *Petrus est homo,* quae non
subintellecta consequentia non esset legitima. Ob hanc
rationem in mente, in qua nulla potest suppleri propo-
sitione, nullum datur Enthymema. Similiter cum ab Exem-
plo arguitur, *Petrus facit hoc: ergo tu poteris facere,* subin-
telligitur maior propositio: *Quod potest facere Petrus, tu
poteris facere,* alias vim argumentatio non obtinebit. Di-
lemma habet duo Enthymemata, quae in mente duo sunt
integri syllogismi, cum enim dicimus, *Si vacasti litteris, &
eas non dedicisti, ingenio es hebes,* supponitur maior, *Omnis
qui vacat litteris, & illas non dedit, ingenio est hebes;* cum
verò ad aliam partem peruenitur, *si non vacasti litteris, ne-
gligens es,* subicitur propositio ista: *Qui non vacat litteris
negligens est.* Similiter in Inductione cum dicimus, *hic ho-
mo currit, & hic homo currit,* &c. ergo omnis homo currit.
Subicitur minor: *sed hic homo, & hic homo,* &c. est omnis
homo.

Infero secundò ex vero nunquam posse falsum inferri.
Ratio est desumpta ab eodem principio, quia si verum est
extremitates identificari cum medio, necessum est inter se
identificari, & ita verè haec de illa necessario praedicabitur.

Infero tertio ex falso posse aliquando verum inferri, quia
possunt inter se identificari illa, quia alicui tertio non iden-
tificantur. Sed in hac illatione contingit, *Omnis homo est
arbor. Platanus est homo, ergo Platanus est arbor,* in qua con-
sequens ratione materiae verum est, & illatio legitima pro-
pter dispositionem terminorum, ex vi cuius extremitates
significantur identificatae cum vno tertio, quod si verum
esset, non possent inter se non identificari.

Inferò quarto ex terminis purè particularibus nihil pos-
se inferri, quia cum terminus particularis supponere possit
pro hoc vel pro illo, potest in hac maiori propositione pro
isto supponere, & in minori pro altero, & ita nulla identi-
tas vni tertio his propositionibus continebitur. Sic contin-
git in hoc syllogismo, *Aliquis homo est currens. Petrus est
aliquis homo: ergo Petrus est currens.* Cuius illatio legiti-
ma non est, quia aliquis homo qui est currens, non est
necessario idem cum illo, aliquis homo qui est Petrus, quia
aliquis homo qui est currens potest esse Ioannes, & aliquis
homo qui est Petrus, necessario est Petrus. Ob hanc ra-
tionem medium cuiusque syllogismi, si non sit singulare,
saltem in vna propositione debet esse distributum.

Infero quinto ex praemissis vniuersalibus propositionem
vniuersalem semper inferri. Ratio est, quia earum extre-
mitatum inter se identitas debet inferri, quae in praemis-
sis vni tertio identificata praecesserit: ergo si extremita-
tes, quae praecesserit identificatae cum medio, fuere

C 3 vniuersa